

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І**  
**ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**



**МІЖНАРОДНА**  
**НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**SECOND INTERNATIONAL**  
**SCIENTIFIC - PRACTICAL CONFERENCE**

**«РОСЛИННИЦТВО ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ**  
**ТА ІННОВАЦІЇ. ДО 120-ТИ РІЧЧЯ КАФЕДРИ**  
**РОСЛИННИЦТВА НУБІП УКРАЇНИ»**

**INNOVATIONS**  
**IN EDUCATION, SCIENCE AND PRODUCTION**

**25-26 вересня 2019 року**

**м. Київ**

УДК 634.1:551.575

## ЗАДАЧІ СЕЛЕКЦІЇ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Л. М. Толстолік, кандидат с.-г. наук

Т. І. Красуля, кандидат с.-г. наук

*Мелітопольська ДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН*

Проблема зміни клімату та її вплив на сільське господарство виникла ще у кінці двадцятого століття. Згідно з прогнозами, через 50-70 років на території південних регіонів України можуть встановитися умови пустелі або напівпустелі. Протягом останніх 20-ти років за даними Мелітопольської метеостанції виявлено збільшення тривалості безморозного періоду та суми активних температур вище 10°C. Водночас відмічено збільшення частоти прояву і посилення дії негативних природних явищ на плодові рослини. Найсильніше від них потерпають абрикос і персик, найслабше – груша і яблуна. Встановлено, що на реалізацію потенціалу врожайності перших двох культур у найбільшій мірі впливають низька зимова температура у період вимушеного спокою та весняні заморозки, які фіксуються майже щорічно, а останніх – переважно травневі заморозки під час росту зав'язі, що за нашими спостереженнями відбувається раз у 7 років. На кількість і якість врожаю зерняткових культур сильніший вплив мають тривалі літні посухи. У зв'язку з цим для селекціонерів найбільш актуальною задачею є створення сортів абрикоса і персика з підвищеною зимо- та морозостійкістю, сортів яблуні і груші – з високою посухостійкістю. Для вирішення даного питання було проведено пошук сортів-джерел необхідних ознак. В різні роки за зимостійкістю генеративних бруньок виділилися сорти абрикоса Запоздалий, Зоряний, Кримський амур, Мелітопольський лучистий, Мелітопольський ранній, Мелітопольський пізній, Мелітопольський чорний, Сіянець Краснощогого, Тащенакський, персика – Віреня, Золотий ювілей, Золотистий, Іюньський ранній, Кримський фейєрверк, Ласунець, Мелітопольський ясний, Мечта, Молдавський жовтий, Сочний, Спокуса, Тор Sweet (Т-5). Відносно стійкістю до весняних заморозків відзначилися сорти абрикоса Дивний, Запоздалий, Зоряний, Мелітопольський ранній, Садовий, Фортуна, персика - Іюньський ранній, Кримський фейєрверк, Ласунець, Мелітопольський ясний, Мечта, Ювілейний Сидоренка, Тор Sweet (Т-5). Лабораторним методом виділено сорти зерняткових культур з високими показниками водоутримувальної здатності листків та відновлення їх тургору після в'янення: Серед них сорти яблуні Айдаред, Краснополянське, Південне, Прима, Прісцилла, Старт, Флоріна; груші – Бере Дюмон, Вікторія, Весільна, Зимова, Улюблена Клаппа, Пасс Крассан, Пектораль, Старкримсон, Янтарна. Оцінка посухостійкості, проведена польовим методом, дозволила доповнити дану групу сортами яблуні Гренні Сміт, Делішес спур, Джонафрі, Ліберті, Малахит, Моліс Делішес, Наследніца юга, Пасхальное, Редфрі; груші – Весільна, Дитяча, Катюша, Пектораль, Посмішка, Чистенька. Таким чином,

знайдені цінні вихідні форми для селекційної роботи з плодовими культурами у південному степу України.